

**UCHWAŁA NR XLVI/464/21
RADY MIASTA OTWOCKA**

z dnia 21 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) Rada Miasta Otwocka uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Otwock na lata 2021-2025, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA OTWOCKA

Monika Joanna Kwiek

**Załącznik nr 1
do uchwały Nr XLVI/464/21
Rady Miasta Otwocka
z dnia 21 kwietnia 2021 r.**

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

OTWOCK 2021

Spis treści

Wstęp	2
I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	3
1.1. Definicja zjawiska przemocy w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r (Dz.U. z 2020 r. poz. 218).....	4
1.2. Formy przemocy, cechy, cykle przemocy	4
II. Rola stereotypów i przekonań w utrwalaniu wzorców przemocowych.	5
III. Posiadane zasoby oraz diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Otwock	
1. Zasoby miasta Otwock.....	8
2. Zjawisko przemocy w rodzinie w mieście Otwock	9
IV. Cele główne i szczegółowe problemu Programu	14
V. Zagrożenia w realizacji Programu	17
VI. Zakładane efekty realizacji Programu wskazane w tabeli przyczynią się w szczególności:	17
VII. Adresaci Programu oraz czas jego realizacji	17
VIII. Ewaluacja i monitoring	18
IX. Finansowanie	18
X. Postanowienia końcowe.....	18

Wstęp

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Pojęcie rodziny jest powszechnie znane, a w literaturze znajduje się jej wiele definicji. O rodzinie można mówić w kontekście grupy społecznej, a także w kontekście instytucji społecznej. „Rodzina rozumiana jako grupa społeczna to zbiorowość krewnych mieszkających zarówno we wspólnym gospodarstwie, jak i poza nim. Grupa krewnych ma poczucie swej odrębności w stosunku do nie krewnych, ma własne zadania i cele życiowe, układ stałych międzyosobniczych stosunków, określoną strukturę (...) W jej ramach występują bezpośrednie międzyludzkie kontakty społeczne, *face to face*, stosunki pomiędzy ludźmi są bliskie, intymne, nasycone emocjami, a szczególnie w ostatnich czasach więzi osobowe i znaczące interakcje przeważają nad organizacją i związkiem ról społecznych”¹

„Gdy mówimy o rodzinie jako instytucji społecznej, zawsze mamy na myśli jej formalne ustanowienie i funkcjonowanie według określonych norm społecznych w ramach danego systemu społecznej kontroli. (...). Rodzina jest zatem o tyle instytucją, o ile realizuje podstawowe funkcje społeczne, niezbędne dla istnienia społeczeństwa.”² Podążając za wyżej przedstawionym rozumieniem rodziny jako instytucji społecznej podlega ona szczególnej uwadze i ochronie na którą składa się wiele aktów prawnych. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r poz.218) – art.6 ust.2 pkt 1 stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Biorąc pod uwagę powyższe, powstał niniejszy program który zawiera: podstawy prawne działania, ogólną charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie – definicje, opis jej form, cech i cykli, diagnozę zjawiska przemocy w mieście Otwock sporządzoną na podstawie pracy i statystyk Zespołu Interdyscyplinarnego, a także opis celów programu, adresatów programu a także jego ewaluacji.

Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy nie realizują swoich funkcji, wpływając destrukcyjnie na jednostkę a następnie na społeczeństwo. Rodzina powinna stanowić źródło miłości, dawać poczucie bezpieczeństwa, umożliwiać rozwój społeczny i emocjonalny. Realizując politykę rodzinną naszego miasta oraz pozostając w nadziei iż przełoży się ona na najlepsze warunki dla jej funkcjonowania, opracowano niniejszy program.

¹ Cyt.za Badora Sylwia *Rodzina i formy jej wspomagania*, Kraków2001,s.16

² Cyt. Adamski Franciszek, *Rodzina. Wymiar społeczno – kulturowy*, Kraków 2002, s.30

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Definicja zjawiska przemocy w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r (Dz.U. z 2020 r. poz. 218).

W myśl art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez **przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób** (członków rodziny w rozumieniu art. 115 § 11 kodeksu karnego), **w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Zgodnie z art. 115 § 11 kk osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

1.2. Formy przemocy, cechy, cykle przemocy

W pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy należy wziąć także pod uwagę jego formy, cechy i cykle. Definicja przemocy w rodzinie w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ma charakter ogólny i jest ujęta w szerokim znaczeniu. Jednakże „Niebieska Karta cz. A” stanowiąca załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularza „Niebieska Karta” **wyróżnia następujące formy przemocy:**

- przemoc fizyczną tzn. – popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, spoliczkowanie,
- przemoc psychiczną tzn. – izolację, wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczenie kontaktów, krytykowanie, poniżanie, demoralizacje, ciągłe niepokojenie,
- przemoc seksualną tzn. – zmuszenie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych
- inne zachowanie – takie jak: niszczenie/uszkodzenie mienia, zabór/przywłaszczenie mienia, groźba karalna/znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków.

W formularzu „Niebieska Karta cz. A” nie uwzględniono – ważnej w ocenie Zespołu

Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – przemocy ekonomicznej.

Przez przemoc ekonomiczną rozumie się gdy sprawca przemocy przez swoje działanie ma na celu doprowadzenie do uzależnienia finansowego osoby doświadczającej przemocy od sprawcy. Przykładem takiej przemocy może być odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy przy równoczesnym groźeniu negatywnymi konsekwencjami, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek.³

Przemoc w rodzinie jest głęboko zakorzenionym zjawiskiem mającym swoje źródła w nieprawidłowych postawach – wzorcach osób. Często do powstawania przemocy w rodzinie przyczyniają się choroby członków rodziny (np. choroba psychiczna, choroba uzależnienia od alkoholu oraz innych substancji odurzających lub uzależnienia od np. hazardu), a także problemy społeczne spowodowane np. długotrwałym pozostawaniem w ubóstwie w wyniku np. długotrwałej choroby lub bezrobociem. Powyższe, często prowadzi do frustracji, wzrostu napięcia i nieporozumień między członkami rodziny.

Zjawisko przemocy w rodzinie posiada następujące **cechy**:

- intencjonalność – jest to zamierzone działanie ukierunkowane na osobę krzywdzoną, ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie.

-nierównowaga sił – czyli wykorzystywanie przewagi siły, która uniemożliwia samoobronę. Przewaga może przybierać formę fizyczną (przemoc fizyczna), emocjonalną (przemoc psychiczna), finansową (przemoc ekonomiczna), zależności (przemoc w rozumieniu zaniedbania dzieci lub osób niepełnosprawnych i starszych)

- przemoc w rodzinie wynika z działania lub zaniechania jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym członkom,

- przemoc w rodzinie narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc w rodzinie wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania osoby krzywdzonej oraz narusza podstawowe prawa osoby krzywdzonej np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku.

- przemoc w rodzinie powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby krzywdzonej na szkody fizyczne, emocjonalne, doświadczanie bólu i cierpienia, które swoje konsekwencje mają również po ustaniu przemocy.⁴

Przeprowadzając diagnozę sytuacji rodziny pod kątem podejrzenia występowania przemocy

³ Mróz Daniel „Praktyczne rozwiązania realizacji Procedury „Niebieskie Karty” str. 9

⁴ Mróz Daniel „Praktyczne rozwiązania realizacji Procedury „Niebieskie Karty” str. 8

w rodzinie, niezbędnym jest określenie jej cech, gdyż pomijając ten etap diagnozy można pomylić np. występowanie zjawiska przemocy z konfliktem w którym to nie występuje nierównowaga sił.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się także swoją cyklicznością – tendencją do powtarzania się.

Rozróżnia się następujące **cykle przemocy**:

- faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu w czasie którego narasta napięcie i natężenie zachowań w których osoba stosująca przemoc okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie. Jest to okres w którym u sprawcy kumuluje się napięcie, które znajdzie ujście w kolejnych fazach przemocy.

- faza ostrej przemocy – dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji osoby stosującej przemoc w stosunku do osoby krzywdzonej. W tym czasie najczęściej dochodzi do interwencji policji i wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”

- faza miodowego miesiąca – jest to okres w której osoba stosująca przemoc przeprosza osobę skrzywdzoną, obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, tworzy pozory skruchy. Osoba doświadczająca przemocy wybacza sprawcy i wierzy w poprawę sytuacji.

Wraz z upływem czasu występowanie przemocy w rodzinie, faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.⁵

II. Rola stereotypów i przekonań w utrwalaniu wzorców przemocowych.

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń na przestrzeni pokoleń. Przekonania obecne w społeczeństwie opisują pożądane relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, rodzicami a dziećmi. Definiują rolę kobiet, mężczyzn, dzieci w rodzinie. W wielu społecznościach funkcjonują uwarunkowane kulturowo przekonania na temat przemocy w rodzinie.

Mity i fakty o przemocy w rodzinie według Amnesty International⁶.

- ✓ Mit: przemoc wobec kobiet w rodzinie i relacjach intymnych nie jest zabroniona.
- ✓ Fakt: zarówno przepisy prawa krajowego, jak i prawa międzynarodowego, zakazują używania przemocy wobec współmałżonków i innych bliskich osób.
- ✓ Mit: policjant nie musi/nie powinien reagować na przemoc w rodzinie, gdyż jest to sprawa prywatna.

⁵ Mróz Daniel „Praktyczne rozwiązania realizacji Procedury „Niebieskie Karty” str. 10

⁶ Źródło: www.amnesty.org.pl

- ✓ Fakt: policja jest zobligowana do reagowania na każde uzasadnione wezwanie dotyczące przemocy wobec kobiet. Kryterium „sprawa prywatna” nie odgrywa tu żadnej roli.
- ✓ Mit: nie powinno się ingerować w życie rodziny, nie należy reagować na hałasy u sąsiadów.
- ✓ Fakt: często reakcja sąsiadów jest jedyną szansą na powstrzymanie sprawcy przemocy domowej.
- ✓ Mit: z przemocą wobec kobiet w rodzinie i relacjach intymnych mamy do czynienia tylko wtedy, gdy na ciele kobiety wyraźnie widać ślady pobicia.
- ✓ Fakt: istnieje wiele sposobów posługiwania się przemocą fizyczną bez pozostawiania wyraźnych śladów. Przemoc to także psychiczne znęcanie się, ograniczanie możliwości przemieszczania, pozbawianie środków do życia, gwałt małżeński i wiele innych form.
- ✓ Mit: jeżeli kobieta nie odchodzi od męża/partnera, który się nad nią znęca, to widocznie odpowiada jej taki związek.
- ✓ Fakt: żadna kobieta nie chce żyć w związku przemocowym. Kobiety są przeważnie przerażone doświadczaną przemocą i często przez długi czas ukrywają ją przed wszystkimi. Długoletnia zależność od sprawcy; dzieci, które czasem nie wiedzą o przemocy, a przeważnie są finansowo zależne od niego, lęk przed ośmieszeniem i poniżeniem, lęk przed nieskutecznym prawem i długim procesem rozwodowym, często powstrzymują kobiety przed podjęciem jakichkolwiek działań wobec sprawcy.
- ✓ Mit: przemoc w rodzinie to wyłącznie rezultat problemów alkoholowych.
- ✓ Fakt: wbrew temu, co można by mniemać na podstawie statystyk policyjnych, przemoc występuje często w rodzinach nie używających alkoholu, niemniej - do takich rodzin nie jest wzywana policja, gdyż przemoc ma miejsce w ciszy, bez hałaśliwych oznak kłótni.

Podobnych przykładów wypowiedzi, zawierających wyjaśnienie zachowania sprawcy i obwiniających ofiarę za doznaną przemoc, można przytoczyć znacznie więcej. W badaniu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – raport z badań ogólnopolskich. Wyniki badań PSDB dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, 2014r. ”-respondenci byli proszeni o odpowiedź na pytanie, czy zgadzają się, czy też nie zgadzają, z przedstawianymi przekonaniem na temat przemocy. Pierwszy z wyróżnionych wymiarów dotyczył skłonności badanych do usprawiedliwiania przemocy w rodzinie. Ze stwierdzeniem mówiącym wprost o tym, że w niektórych sytuacjach przemoc w rodzinie jest usprawiedliwiona, zgodziło się w 14,4%. Osoby zgadzające się ze stwierdzeniem, że o przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary np. siniaki, rany itp. stanowiły 19,5% badanych. Wynik wskazuje, że niemal co piąta osoba nie dostrzega problemu przemocy psychicznej czy ekonomicznej, a nawet łagodniejszych przejawów

przemocy fizycznej. Pewnym potwierdzeniem takiej diagnozy są rozkłady odpowiedzi osób zgadzających się i nie zgadzających ze stwierdzeniem, że obrażanie partnera, wyzwiska, to normalna rzecz, podczas sporu między małżonkami. Z takim stwierdzeniem zgodziło się niemal 25% ankietowanych. Oznacza to, że niemal co czwarty badany uważa za normalne, stosowanie pewnych przejawów przemocy psychicznej w rodzinie. Wniosek, że część Polaków pod pojęciem „przemocy”, ma na myśli jedynie stosunkowo ostre przejawy przemocy fizycznej, potwierdzają również wyniki odpowiedzi na pytania dotyczące przemocy seksualnej. Ze stwierdzeniem, że w sprawach seksu żona zawsze powinna zgadzać się na to co chce mąż, zgodziło się 16,5% badanych. Również ze stwierdzeniem, że gwałt w małżeństwie nie istnieje zgodziło się 18,3% badanych. Wyniki te wskazują, że dla niemałej grupy osób coś takiego jak przemoc seksualna w małżeństwie w ogóle nie może wystąpić - w sprawach seksu, to żona powinna się dostosować do oczekiwań męża, a gdy jest inaczej, to nie należy go winić za stosowanie przemocy. Takie przekonania mogą być szczególnie niepokojące, gdyż wskazują, że wina za wystąpienie przemocy seksualnej leży po stronie żony-ofiary. Zgoda części osób ze stwierdzeniem, że gwałt w małżeństwie nie istnieje, wskazuje jak daleko posunięta jest ich skłonność do usprawiedliwienia przemocy seksualnej wśród małżonków, skoro kwestionują możliwość wystąpienia tak poważnego przestępstwa. Usprawiedliwianie przemocy poza nieuznawaniem pewnych jej przejawów za przemoc może mieć jeszcze inny charakter, 23,8% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że sprawca przestanie stosować przemoc, gdy trafi na właściwego partnera, który nie będzie go prowokować. Takie przekonanie wprost przerzuca część odpowiedzialności za stosowanie przemocy na ofiarę. Podobnie jak w przypadku pytań dotyczących przemocy seksualnej, wskazuje, że gdyby ofiara przemocy zgadzała się na to, co chce sprawca i zachowywała „właściwie”, to do przemocy w ogóle by nie dochodziło. Co piąty ankietowany (21,6%) zgodził się ze stwierdzeniem, że obsesyjna zazdrość, to przejaw miłości wobec partnera. Przypisywanie sprawcy przemocy szlachetnych pobudek, również świadczy o skłonności do usprawiedliwiania przemocy.

Na podstawie powyższych analiz, można stwierdzić, że znaczna część Polaków o przemocy myśli w sposób stereotypowy. Wydaje się, że wielu badanych nie zalicza przemocy psychicznej, ekonomicznej czy seksualnej w rodzinie do kategorii przemocy. Znaczny odsetek bagatelizuje też łagodniejsze przejawy przemocy fizycznej. O skłonności do usprawiedliwiania przemocy przez część osób, może świadczyć dość częste zgadzanie się respondentów z przekonaniem przerzucającymi odpowiedzialność za przemoc na ofiarę oraz przypisującymi sprawcy przemocy szlachetne motywy działań. Obecne w świadomości społecznej stereotypy służą usprawiedliwianiu i bagatelizowaniu problemu. Wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej przekonań na temat przemocy jest fakt, że wiele osób w danej społeczności

nie reaguje na problem przemocy w rodzinie, wyrażając tym samym przyzwolenie na przemoc. Przysłowia i porzekadła usprawiedliwiające stosowanie przemocy wobec najbliższych oraz brak reakcji świadków utwierdzają sprawców w przekonaniu o bezkarności, a ofiary zmuszają do milczenia. Warto jeszcze raz podkreślić, że przemoc jest zjawiskiem, które dotyczy wszystkich środowisk i warstw społecznych, niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia, majątku.

III. Posiadane zasoby oraz diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Otwock

1. Zasoby miasta Otwock

Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz osobom stosującym przemoc wymaga bardzo dużych kompetencji oraz umiejętności interpersonalnych. Dzieje się tak ponieważ przemoc w rodzinie nie dotyka tylko jednej albo z góry określonej grupy społecznej. Dotyka ona zarówno rodziny biedne jak i te wysoko sytuowane, wykształcone jak i te nie posiadające wykształcenia, w których występuje problem uzależnień i tych w których problem ten nie występuje.

Niezależnie jaka rodzina zostanie dotknięta zjawiskiem przemocy prowadzi to do niewyobrażalnego cierpienia członków rodziny, utraty poczucia spokoju i bezpieczeństwa. Zastąpienia zdrowych, życzliwych relacji rodzinnych, chęcią kontroli, sprawowania władzy, prezentacją siły – osoby stosującej przemoc. Osoba doświadczająca przemocy z czasem staje się lękliwa, nieufna, ma niskie poczucie wartości objawiające się brakiem poczucia sprawstwa. Powstaje tzw. syndrom uzależnienia od osoby stosującej przemoc.

Na terenie miasta Otwock można znaleźć wiele instytucji pracujących na rzecz pomocy rodzinom w tym rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie. Atutem jest powołanie przez Prezydenta Miasta Otwocka Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w skład którego wchodzi następujące instytucje:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku
- Komenda Powiatowa Policji w Otwocku
- Sąd Rejonowy w Otwocku
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Fundacja Konstruktywnego Rozwoju w Otwocku
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Oświata Miejska w Otwocku
- Ochrona Zdrowia

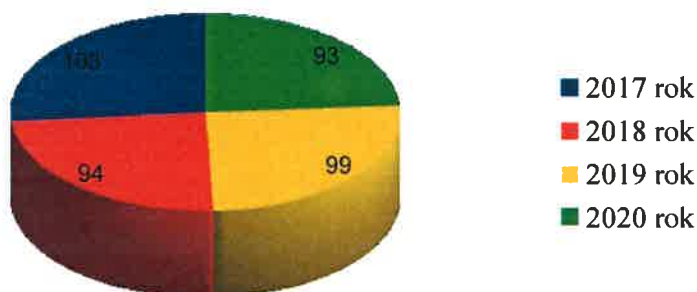
– Prokuratura Rejonowa w Otwocku

Dodatkowym wsparciem w udzielaniu skutecznej pomocy na terenie miasta może być Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku, ul. Komunardów 10, Centrum Interwencji Kryzysowej w Otwocku, ul. Tadeusza 22, Poradnia Leczenia Uzależnień w Otwocku, ul. Mickiewicza 8, Poradnia Leczenia Uzależnień w Otwocku w szpitalu MSWiA w Otwocku, ul. Prusa 1/3.

2. Zjawisko przemocy w rodzinie w mieście Otwock

Prowadzona przez Zespół Interdyscyplinarny analiza ilości wszczynanych procedur oraz podejmowanych przez Zespół działań, pozwoliła na sformułowanie i przedstawienie ogólnych statystyk dot. zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Otwock.

Ilość wszczętych procedur "Niebieskie Karty" w latach 2017 - 2020

Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017 – 2020 była statyczna. Należy jednak podkreślić, że w 2017 roku wszczęto 103 procedury. Natomiast Zespół pracował także nad 63 procedurami z ubiegłych lat.

W 2018 r wszczęto 94 procedury (w tym 2 razy w tych samych rodzinach), zaś dodatkowo pracowano nad 70 procedurami z lat poprzednich.

W 2019 r wszczęto 99 procedur (w tym 2 razy w tych samych rodzinach) – dodatkowo pracowano nad 72 procedurami.

W 2020 r wszczęto 93 procedury (w tym 3 razy w tych samych rodzinach), pracowano także nad 77 procedurami z lat poprzednich.

Najczęściej doświadczanie przemocy dotyczy kobiet w wieku od 18 do 67. Osoby stosujące przemoc to w większości mężczyźni w wieku od 18 do 67 lat. Poniższe tabele prezentują ilość osób w danym roku wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie / doświadczają przemocy w rodzinie, z podziałem na wiek i płeć.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2017 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
91	3	80	8	12	4	8	0

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2017 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
5	0	5	0	98	1	94	3

W 2017 roku wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie znalazło się:

- 91 kobiet (w tym: 3 do 18 roku życia, 80 w wieku od 18 do 67 lat, 8 powyżej 67 lat)
- 12 mężczyzn (w tym: 4 do 18 roku życia, 8 w wieku od 18 do 67 lat)

W 2017 roku wśród osób stosujących przemoc w rodzinie znalazło się:

- 5 kobiet (w wieku od 18 do 67 lat)
- 98 mężczyzn (w tym: 1 do 18 roku życia, 94 w wieku od 18 do 67 lat, 3 powyżej 67 lat)

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2018 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
81	3	67	11	11	4	6	1

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2018 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
4	0	4	0	89	1	85	3

W 2018 roku wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie znalazło się:

- 81 kobiet (w tym: 3 do 18 roku życia, 67 w wieku od 18 do 67 lat, 11 powyżej 67 lat)
- 11 mężczyzn (w tym: 4 do 18 roku życia, 6 w wieku od 18 do 67 lat, 1 powyżej 67 lat)

W 2018 roku wśród osób stosujących przemoc w rodzinie znalazło się:

- 4 kobiety (w wieku od 18 do 67 lat)
- 89 mężczyzn (w tym: 1 do 18 roku życia, 85 w wieku od 18 do 67 lat, 3 powyżej 67 lat)

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2019 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
85	5	72	8	12	3	7	2

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2019 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
7	0	7	0	90	0	85	5

W 2019 roku wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie znalazło się:

- 85 kobiet (w tym: 5 do 18 roku życia, 72 w wieku od 18 do 67 lat, 8 powyżej 67 lat)
- 12 mężczyzn (w tym: 3 do 18 roku życia, 7 w wieku od 18 do 67 lat, 2 powyżej 67 lat)

W 2019 roku wśród osób stosujących przemoc w rodzinie znalazło się:

- 7 kobiet (w wieku od 18 do 67 lat)
- 90 mężczyzn (w tym: 0 do 18 roku życia, 85 w wieku od 18 do 67 lat, 5 powyżej 67 lat)

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2020 r							
<i>Kobiety</i>				<i>Mężczyźni</i>			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
79	1	67	11	11	1	7	3

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, dla których wszczęto procedurę w 2019 r							
Kobiety				Mężczyźni			
Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat	Ogółem	do 18 roku życia	Od 18 do 67 lat	powyżej 67 lat
11	0	10	1	79	1	74	4

W 2020 roku wśród osób doświadczających przemocy w rodzinie znalazło się:

- 79 kobiet (w tym: 1 do 18 roku życia, 67 w wieku od 18 do 67 lat, 11 powyżej 67 lat)
- 11 mężczyzn (w tym: 1 do 18 roku życia, 7 w wieku od 18 do 67 lat, 3 powyżej 67 lat)

W 2020 roku wśród osób stosujących przemoc w rodzinie znalazło się:

- 11 kobiet (w tym: 10 w wieku od 18 do 67 lat, 1 powyżej 67 lat.)
- 79 mężczyzn (w tym: 1 do 18 roku życia, 74 w wieku od 18 do 67 lat, 4 powyżej 67 lat)

Pomimo że w przedstawionych statystykach nie przeważają osoby doświadczające przemocy w rodzinie w wieku do 18 roku życia oraz w wieku powyżej 67 roku życia, bez względu na płeć – grupy te wymagają szczególnej diagnozy, obserwacji i pomocy z uwagi na ich wiek, nieporadność i zależność od innych osób w codziennym funkcjonowaniu. To właśnie one ulegają największemu zastraszeniu i manipulacji. Dlatego niezbędnym jest zaplanowanie działań zaadresowanych specjalnie do tych grup.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą. W Polsce choruje na nią ok 600 tys. dorosłych Polaków, z czego 80% stanowią mężczyźni.

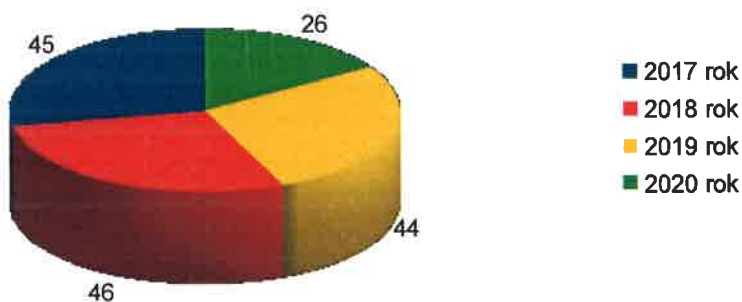
Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podaje, że aż 76% kobiet doświadczających przemocy w rodzinie wskazują, że ich partnerzy – stosujący przemoc nadużywają alkoholu. Często mylnie twierdzą, iż jest on przyczyną stosowania przemocy. Faktem zaś jest, że alkohol jest substancją psychoaktywną, a jego spożywanie:

- ogranicza samokontrolę
- prowadzi do braku skłonności do poszukiwania kompromisów, skłania do szukania siłowych rozwiązań
- przyczynia się do różnych życiowych niepowodzeń np. braku środków finansowych, problemów zdrowotnych, zaburzenia relacji w rodzinie
- powoduje zaburzenia poznawcze tzn. przyczynia się do niewłaściwej oceny sytuacji. Utrudnia ocenę ryzyka i konsekwencji.
- może prowadzić do pojawienia się zespołu Otella – nieuzasadnionej zazdrości małżeńskiej⁷

⁷ PARPA, NPZ, Instytut Zdrowia Psychicznego „Nadużywanie Alkoholu a Problem Przemocy Domowej, str 2 – 10.

W/wymienione statystyki znajdują swoje odzwierciedlenie w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku. Poniżej przedstawiono liczbę wniosków skierowanych przez Zespół do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku o podjęcie działań wobec osoby/osób wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Ilość wniosków skierowanych do MKRPA w Otwocku w latach 2017 - 2020

W 2017 roku sporządzono 45 wniosków. W 2018 roku sporządzono 46 wniosków. W 2019 roku sporządzono 44 wnioski. W 2020 r. zawnioskowano 26 razy.

Wnioski te, najczęściej dotyczyły osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Jednak zdarza się, że problem nadużywania alkoholu dotyczy także osoby doświadczającej przemocy w rodzinie. Mają miejsce także sytuacje, że osoby wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” wcześniej pozostały w kręgu zainteresowania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zatem należy przyjąć, że w mieście Otwock jest większy odsetek rodzin dotkniętych jednocześnie zjawiskiem przemocy w rodzinie i nadużywania alkoholu. W 2020 roku sporządzono najmniej wniosków tj. 26. W opinii tut. Zespołu było to spowodowane brakiem możliwości – jak w poprzednich latach – szczegółowego rozpoznania środowiska przez członków Grupy Roboczej, co było spowodowane zagrożeniem związanym z Covid – 19 tzn. ograniczeniem osobistych kontaktów międzyludzkich, a także spowodowane brakiem świadomości rodzin dotkniętych chorobą uzależnienia oraz funkcjonującymi stereotypami takimi jak: „alkoholik to menel spod budki z piwem”, „alkoholizm dotyka mężczyzn”, „alkoholizm to oznaka słabości charakteru, a nie choroby”, „w alkoholizm wpadają ludzie ze słabą głową”, „alkoholik to ktoś kto pije wódkę, każdego dnia przed 12”, „alkoholik mógłby przestać pić, gdyby tylko chciał”, „piwo do nie alkohol”.

IV. Cele główne i szczegółowe problemu Programu

1. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta Otwock

Cel główny zostanie zrealizowany poprzez cele szczegółowe, które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Lp.	Cel szczegółowy	Opis działania/działań	Termin	Realizator/Koordinator
1	<i>Koordinowanie działań pomocowych – budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>	- organizowanie posiedzeń członków Zespołu - organizowanie posiedzeń członków Grupy Roboczej	2021 r – 2025 r	Zespół Interdyscyplinarny w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2	<i>Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie</i>	- realizowanie - wszczynanie procedur „Niebieskie Karty”	2021 r – 2025 r	Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku, KPP w Otwocku, Oświata Miejska, Ochrona Zdrowia.
3	<i>Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom/rodzinom doświadczającym przemocy</i>	Udzielanie, kierowanie do uzyskania pomocy socjalnej, schronienia, pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, mediacji rodzinnych, warsztatów, szkoleń.	2021 r – 2025 r	Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku, KPP w Otwocku, Oświata Miejska, Ochrona Zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Otwocku, Fundacja Konstruktynego Rozwoju w Otwocku, Towarzystwo Przyjaciół Dziecka – Oddział Otwocki, Sąd Rejonowy w Otwocku, Centrum Interwencji Kryzysowej w

				Otwocku
4	<i>Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie o konsekwencjach społecznych stosowania przemocy w rodzinie - informowanie, że stosowanie przemocy jest przestępstwem, przedstawienie aspektów odpowiedzialności karnej za stosowanie przemocy w rodzinie - kierowanie zawiadomień do organów ścigania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o dokonaniu przestępstwa - kierowanie wniosków o podjęcie działań przez Miejską Komisję Rozwiązywania problemów alkoholowych - organizowanie/kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy. 	2021 r – 2025 r	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku, KPP w Otwocku, Oświata Miejska, Ochrona Zdrowia.</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku</p>

Zakładane rezultaty:

1. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz ośrodka interwencji kryzysowej.
3. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.
4. Upowszechnienie informacji o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.
5. Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
6. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem procedury "Niebieskie Karty" oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
7. Upowszechnienie programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

Mierniki realizacji celu:

1. Liczba osób korzystających w OIK/SOW z poradnictwa psychologicznego, prawnego,

- interwencji kryzysowej, pomocy medycznej, w związku z przemocą w rodzinie.
2. Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty".
 3. Liczba osób stosujących przemoc, które zostały zgłoszone do KRPA.
 4. Liczba osób stosujących przemoc objętych działaniami służb w ramach procedury "Niebieskie Karty
 5. Liczba skierowań do programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.
 6. Liczba skierowań do placówek leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu.

5	<i>Edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>	- organizacja plakatów i ulotek - organizacja spotkań – prelekcji w szkołach, klubach seniora, Centrum Interwencji Kryzysowej - na terenie miasta Otwocka	2021 r – 2025 r	Zespół Interdyscyplinarny w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6	<i>Edukacja specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>	- udział specjalistów w szkoleniach, seminariach, warsztatach - udostępnienie specjalistom książek, literatury, dostępu do aktów prawnych	2021 r – 2025 r	Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku, KPP w Otwocku, Oświata Miejska, Ochrona Zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Otwocku, Fundacja Konstruktynego Rozwoju w Otwocku, Towarzystwo Przyjaciół Dziecka – Oddział Otwocki, Sąd Rejonowy w Otwocku, Centrum Interwencji Kryzysowej w Otwocku

Zakładane rezultaty:

1. Pozyskanie partnerów do przygotowania i przeprowadzenia kampanii społecznych, seminariów i debat nt. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przed przemocą.
3. Poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie przeciwdziałania przemocy dla osób dorosłych, młodzieży i dzieci.
4. Promowanie pozytywnych postaw wzmacniających rolę rodziny poprzez działania edukacyjne np. warsztaty kompetencji wychowawczych.
5. Opracowanie i wydanie materiałów edukacyjnych dla rodziców (np. ulotki informacyjne).
6. Badanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dane Zespołu Interdyscyplinarnego.
7. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się pomocą rodzinom doświadczającym przemocy.

8. Przeprowadzanie szkoleń, seminariów, konferencji dla pracowników instytucji pomocowych zajmujących się działaniami profilaktycznymi dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Mierniki realizacji celu:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń.

2. Liczba uczestników szkoleń.

3. Liczba przeprowadzonych kampanii, seminariów, debat.

4. Liczba uczestników warsztatów, seminariów, debat.

5. Liczba zrealizowanych programów medialnych promujących przeciwdziałanie przemocy.

6. Liczba podmiotów zaangażowanych w przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów, kampanii, seminariów i debat.

V. Zagrożenia w realizacji Programu

- stereotypy społeczne związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie
- brak współpracy osób/rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”
- brak wystarczających środków finansowych na realizację programu
- zbyt duże obciążenie obowiązkami zawodowymi specjalistów
- ograniczenia związane z zagrożeniem epidemiologicznym Covid – 19 oraz konsekwencje z nim związane.

VI. Zakładane efekty realizacji Programu wskazane w tabeli przyczynią się w szczególności:

- ujawnianie dotychczas ukrytego zjawiska przemocy w rodzinie w celu powstrzymania jego eskalacji
- systematyczna diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Otwock
- zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy
- minimalizowanie konsekwencji, skutków jakie powoduje zjawisko przemocy w rodzinie
- wzrost kompetencji instytucji udzielających pomocy mieszkańcom Otwocka

VII. Adresaci Programu oraz czas jego realizacji

Czas realizacji programu zaplanowano na lata 2021 - 2025. Adresatami programu są osoby i rodziny zagrożone oraz bezpośrednio dotknięte zjawiskiem przemocy, przedstawiciele służb i instytucji, które pracują z jednostkami zagrożonymi lub dotkniętymi zjawiskiem przemocy (pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy, nauczyciele, przedstawiciel służby zdrowia i wymiaru sprawiedliwości), przedstawiciele władz lokalnych, społeczeństwo.

VIII. Ewaluacja i monitoring

Dzięki stałej współpracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie jest możliwe monitorowanie programu polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących podejmowanych działań poszczególnych instytucji w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Informacje te, pozwolą na identyfikację i rozwiązanie istniejących problemów oraz stwierdzenie czy istnieje potrzeba modyfikacji podjętych działań.

IX. Finansowanie

Finansowanie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 odbywać się będzie ze środków budżetu Miasta, w ramach realizacji bieżących zadań poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Otwocka i miejskich jednostek budżetowych zaplanowanych na dany rok. Ponadto program finansowany będzie z dotacji uzyskanych z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych, środków pozabudżetowych pozyskanych jako dotacje i granty na realizację projektów finansowanych z funduszy europejskich oraz w ramach własnych środków posiadanych przez organizacje pozarządowe realizujące zadania programu i innych.

X. Postanowienia końcowe.

Program stanowi podstawę podejmowania działań w różnych formach, które mają na celu realizację zadań ujętych w Programie oraz pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł. Realizacja zadań może wymagać zawierania porozumień pomiędzy podmiotami działającymi na terenie gminy (np. z administracją państwową samorządową, podmiotami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi). Przedmiotem porozumień winna być zarówno współpraca przy realizacji poszczególnych zadań programu, jak i całościowe zsynchronizowanie przedsięwzięć.

Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące bieżącej realizacji programu mogą być zgłaszane do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA OTWOCKA

Monika Joanna Kwiek

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA OTWOCKA

Monika Joanna Kwiek